

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

A. van Leeuwenhoeklaan 9
3721 MA Bilthoven
Postbus 1
3720 BA Bilthoven
www.rivm.nl

KvK Utrecht 30276683

T 030 274 91 11
info@rivm.nl

Datum
20 juli 2020

Ops kenmerk
0065/2020 LCI/AT/cs

memo

Reizen in tijden van COVID-19; risico's stijgen,
communicatie moet beter

RIVM, 20 juli 2020

Nu de grenzen met andere landen binnen en buiten Europa weer open gaan, luchtvaartmaatschappijen weer vaker gaan vliegen en veel mensen weer gaan reizen voor vakantie, werk, studie of familiebezoek, stijgen de risico's op import van SARS-CoV-2 in Nederland. De versoepeling van de maatregelen in Nederland zorgt daarbij voor een extra risico op verspreiding van het virus in Nederland. Nu de incidentie in Nederland laag is, is het voorkomen van importbesmettingen van groot belang voor het onder controle houden van de epidemie in Nederland. Wij maken ons zorgen over de informatievoorziening over de COVID-19-regels aan internationale reizigers.

Situatie

Er wordt weer meer gereisd dan enkele maanden geleden, zovakanties worden weer geboekt en mensen gaan weer naar het buitenland op familiebezoek. Met het op gang komen van het vliegverkeer, weten ook buitenlandse toeristen Nederland weer te vinden en komen er mensen naar Nederland voor werk of studie. In de komende weken gaat dat nog verder toenemen. Er wordt in Nederland geen screening gedaan bij inkomende internationale reizigers, omdat de waarde daarvan voor het beperken van import beperkt is. Er gelden regels en adviezen voor reizigers uit het buitenland waaraan zij zich tijdens de reis en na aankomst in Nederland dienen te houden:

- Reizigers met klachten moeten zich laten testen en mogen geen gebruik maken van gezamenlijk vervoer/OV;
- Reizigers met klachten mogen niet aan boord van een vliegtuig;
- Reizigers uit landen waar het risico op het oplopen van COVID verhoogd is ('hoog risico' landen/regio's, die 'op oranje' staan, waar niet-essentiële reizen worden ontraden) wordt dringend verzocht om twee weken in quarantaine te gaan;

- Reizigers dienen zich aan de maatregelen ter plaatse te houden, en in ieder geval de maatregelen zoals in Nederland gelden in acht te nemen. Daarbij gaan de strengste maatregelen voor.

Datum

20 juli 2020

Signalen**Ons kenmerk**

0065/2020 I.CI/AT/es

Vanuit de media en via contacten met GGD'en horen wij verschillende signalen die zorgen baren:

- Reizigers die zich niet aan de quarantaineverzoeken houden als ze uit een hoogrisicoland komen;
- Mensen met klachten die toch het vliegtuig in stappen of op reis gaan;
- Problemen met feestende Nederlandse jongeren in Portugal en België;
- Beperkte handhaving en het minder naleven van de 1,5-meterregels in het buitenland;
- Luchtvaartmaatschappijen die de regels niet zo nauw nemen en niet maximaal meewerken met contactopsporing;
- Besmette reizigers uit het buitenland die zich niet houden aan de regels en in Nederland anderen besmetten;
- Internationale reizigers (via de weg, het spoor, met de veerboot of met het vliegtuig) zijn niet voldoende doordrongen van de maatregelen waar ze zich in Nederland aan moeten houden of worden niet voldoende bereikt.

Onduidelijkheid over wat wel en niet te doen bij Nederlandse reizigers

Bij de afdeling communicatie van het RIVM komen veel vragen binnen van mensen over welke maatregelen er gelden voorreizen naar en vanuit verschillende landen. Vooral het quarantainebeleid dat door de rijksoverheid wordt gecommuniceerd levert veel vragen op.

- Het is vaak niet duidelijk in hoeverre het verzoek voor thuisquarantaine een verplichting is en hoe vrijblijvend dat is;
- Het is niet altijd duidelijk wat de regels voor thuisquarantaine precies zijn. Wat mag nou wel en wat mag niet?
- Het aantal uitgezonderde groepen van het quarantaineverzoek en het ontbreken van duidelijke onderbouwing hiervoor zorgt voor vragen over de noodzaak van het quarantaineverzoek en bedreigt compliance;
- Door quarantaine te verbinden aan een kleurcodering van landen, waarbij de kleur niet alleen op COVID-risico berust, maar ook berust op het welkom zijn van mensen uit Nederland, ontstaat de situatie dat er een quarantaineadvies geldt voor landen waar nauwelijks COVID voorkomt (voorbeeld Noorwegen). Dit ondermijnt het quarantaineadvies en de compliance.

Gemelde importgevallen

De afgelopen weken zien we al een toename van het aantal importgevallen en enkele clusters die daaruit zijn ontstaan.

Vanaf 1 juli wordt de reishistorie weer gevraagd bij een SARS-CoV-2-besmetting. Sinds 1 juli 2020 zijn er 922 gevallen van COVID-19 gemeld bij de GGD'en. Hiervan is bij 69 personen (7,5%) aangegeven dat zij in de 14 dagen voor aanvang van ziekte in het buitenland zijn geweest en de bron mogelijk in het buitenland ligt. De meest genoemde landen zijn België (12 gevallen; 17,4%), Duitsland (11 gevallen; 15,8%), Servië (10 gevallen; 14,5%), Kazachstan (8 gevallen; 11,6%) en de Verenigde Staten (3 gevallen; 4,3%).

Bij 25 importgevallen is aangegeven dat zij vervolgens anderen in Nederland hebben besmet. Daarbij ging het om 16 gerelateerde gevallen in de thuis-/familiesituatie, 6 gevallen in de werkomgeving, 2 gevallen van medereizigers, en bij 6 gevallen was de setting overig/onbekend.

Een voorbeeld van een terugkerende reiziger die voor secundaire transmissie heeft gezorgd in Nederland, is een persoon die na terugkomst vanuit Servië in Nederland niet in quarantaine is gegaan. Deze persoon heeft in de sportschool 4 medesporters besmet. Eén van deze medesporters heeft daarna weer 2 andere contacten besmet.

Een ander voorbeeld is een persoon die na een reis naar Servië minimaal 2 collega's heeft besmet tijdens werkzaamheden op een boorplatform.

Datum

20 juli 2020

Ons kenmerk

0065/2020.LCI/AT/es

Datum

20 juli 2020

Adviezen RIVM over communicatie naar reizigers (eerder advies 2 juni 2020)**Ons kenmerk**

0065/2020 I.CI/AT/es

Communicatie

- Een duidelijke leidraad voor Nederlandse toeristen naar het buitenland en een leidraad voor toeristen die naar Nederland komen, deze moet de volgende onderwerpen omvatten:
  - i. Risico's van reizen naar het buitenland;
  - ii. Goede voorbereiding van de reis, waaronder het transport en gedragsregels in het buitenland. Specifieke aandacht voor voorlichting naar jongeren over de risico's van uitgaansgelegenheden en belang social distancing binnen de groep;
  - iii. Alle Nederlandse toeristen worden actief geïnformeerd over gedragsregels waaraan men zich op vakantie dient te houden. Plaatsen waar deze regels niet worden gerespecteerd zoals bars, clubs en restaurants dienen te worden gemeden;
  - iv. Reizigers dienen zich zowel te houden aan de Nederlandse regels als aan de regels van het vakantieland (waarbij de strengste regels leidend zijn);
  - v. De regels en maatregelen in Nederland gelden voor alle buitenlandse toeristen (ook gecommuniceerd in het buitenland);
  - vi. Hoe en waar je getest kunt worden in Nederland ook communiceren aan buitenlandse toeristen.
- Goede uitgebreide informatievoorziening voor toeristen via verschillende kanalen; folders, flyers, posters, informatieschermen, advertenties, sociale media en websites van de overheid. Zowel op Schiphol als vakantiebestemmingen.
- Attendering reizigersbranche op belang social distancing, hygiëeadvies en gezondheidscheck tijdens vervoer naar bestemming en verblijf op locatie.

Een duidelijke leidraad internationale reizigers die intensief gecommuniceerd wordt. Daarbij onderscheiden wij de volgende groepen :

Datum

20 juli 2020

1. Nederlandse toeristen die voor vakantie naar het buitenland gaan.
2. Internationale toeristen die naar Nederland komen voor vakantie; toeristen die via de weg, het spoor, het vliegtuig of met de boot naar Nederland komen.

Ons kenmerk

0065/2020 I.CI/AT/es

Communicatie ook bijvoorbeeld aan boord met filmpjes of de stewardess die voor de landing nogmaals de regels via de intercom onder de aandacht van de passagiers brengt. Betrek vervoerders en reisbranche.

3. Reizigers uit het buitenland die voor werk of studie naar Nederland komen. Goede uitgebreide en intensieve communicatie ook via de werkgever of de universiteit/school, ambassade.

Conclusie en aanbevelingen

Met het toenemen van reisbewegingen neemt de kans op import van COVID-19 toe. Er zijn na enkele weken van het ontspannen van de reisbeperkingen meerdere importgerelateerde gevallen te zien en enkele daaraan gerelateerde clusters. De import kan beperkt worden als reizigers zich aan de regels houden die daarvoor zijn opgesteld door de rijksoverheid op advies van het RIVM.

De communicatie van deze regels moet beter en duidelijker. Vooral het quarantaineadvies, dat niet als verplichting opgelegd kan worden, moet verduidelijkt worden en moet beter bekend gemaakt worden. Extra aandacht moet gegeven worden aan reizigers die Nederland binnenkomen met veerboten, vliegtuig, via de weg of via het spoor. Vanuit het Clb en de afdeling Communicatie willen we graag meedenken hoe deze adviezen beter ingebed kunnen worden in communicatie-uitingen.